

Vergaderjaar 1994–1995

23 980

Wijziging van de Wet op de dividendbelasting 1965 en de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (tegemoetkoming wegens in het buitenland geheven bronbelasting op deelnemingsdividenden bij dooruitdeling)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. Inleiding

In de brief van 22 februari 1994 van de Minister-President, Minister van Algemene Zaken en de Minister van Financiën aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal inzake de aanwending van de belasting- en premieevallers voor werkgelegenheid (kamerstukken II 1993/94, 23 615, nr. 2) is een voorstel aangekondigd tot invoering van de mogelijkheid om de buitenlandse bronheffing op deelnemingsdividenden te verrekenen bij dooruitdeling. Het onderhavige voorstel van wet strekt hiertoe. Met het voorstel wordt bereikt dat de belastingdruk op deelnemingsdividenden die onder inhouding van bronbelasting worden ontvangen uit verdragslanden wordt verzacht bij dooruitdeling van deze dividenden.

2. Fiscale behandeling van buitenlandse deelnemingsdividenden

In verdragsrelaties alsmede in relatie tot ontwikkelingslanden onder het Besluit voorkoming dubbele belasting 1989 staat Nederland toe dat de in het buitenland ingehouden bronbelasting op dividenden welke worden uitgekeerd aan een Nederlandse gerechtigde, wordt verrekend met de aan deze dividenden toe te rekenen Nederlandse belasting. De dividenden die een Nederlandse vennootschap van een buitenlandse deelneming ontvangt, worden op grond van de deelnemingsvrijstelling in Nederland echter niet belast. In dat geval is er derhalve geen ruimte om de in het buitenland ingehouden bronbelasting te verrekenen. De buitenlandse bronbelasting vormt in die gevallen voor het bedrijfsleven dan ook steeds voor het volle bedrag een kostenpost. Dit gevolg is inherent aan de op zichzelf gunstige deelnemingsvrijstelling. Bij het tot stand brengen van belastingverdragen wordt daarom van Nederlandse zijde steeds gestreefd naar een nul-tarief voor de buitenlandse bronbelasting op naar Nederland uitgekeerd deelnemingsdividend. In de praktijk blijkt het echter vaak niet mogelijk hierover overeenstemming te bereiken. De navolgende tabel geeft een overzicht van de verdragslanden waarmee het niet mogelijk is gebleken een nul-tarief overeen te komen.

Algemene bronheffingstarieven op naar Nederland uitgekeerde deelnemingsdividenden

Tarief	Verdragsland ¹
5%	Canada, Duitsland, Hongarije, Japan, Oostenrijk, Verenigde Staten, Zambia, Zuid-Afrika
7,5%	Suriname
10%	Chinese Volksrepubliek, Filipijnen, Indonesië, Korea, Marokko, Pakistan, Roemenië, Sri Lanka, Thailand, Turkije, Zimbabwe
12,5%	Nigeria
15%	Australië, Brazilië, India, Israël, Nieuw-Zeeland, landen van de voormalige Sowjet-Unie

¹ excl. lid-staten van de Europese Unie, waarvoor onder de moeder-dochter richtlijn een nul-tarief van toepassing is.

Op deelnemingsdividenden uit de lid-staten van de Europese Unie is in beginsel niet langer het in de bilaterale verhouding overeengekomen verdragstarief van toepassing, maar het tarief dat wordt toegepast op grond van de wetgeving die op de moeder-dochter richtlijn¹ is gebaseerd. In deelnemingsverhoudingen van 25% of meer dienen de lid-staten op grond van deze richtlijn inhouding van bronbelasting achterwege te laten.²

De dividendstromen waarin de niet-verrekenbare bronbelasting een extra kostenpost betekent, zijn aanzienlijk in omvang. In de periode 1990-1993 werden uit de in de vorige tabel genoemde verdragslanden de volgende bedragen aan deelnemingsdividend ontvangen.

Jaar	Ontvangen deelnemingsdividenden (f mln.)	
	Uit verdragslanden (excl. EU)	Uit verdragslanden (incl. EU)
1990	2708	3779
1991	3641	4331
1992	5004	7309
1993	5125	6788

De kosten van de niet-verrekenbare buitenlandse bronbelasting verzwaren de belastingdruk voor het in Nederland gevestigde bedrijfsleven. Dit betreft in het bijzonder hoofdkantoren en houdstermaatschappijen van internationale ondernemingen. Potentiële investeerders zullen bij de keuze van een vestigingsplaats deze kosten als een nadeel van een eventuele vestiging in Nederland ervaren. Teneinde tot verbetering van het Nederlandse vestigingsklimaat te komen acht ik het gewenst een tegemoetkoming in deze kosten te bieden.

Ik stel daartoe voor een gedeeltelijke verrekening toe te staan van de in het buitenland ingehouden bronbelasting. Omdat er voor de onderneming die deelnemingsdividenden uit het buitenland ontvangt geen grondslag is om de ingehouden bronbelasting te verrekenen met in Nederland verschuldigde vennootschapsbelasting, stel ik voor de verrekening te laten plaatsvinden met de door de Nederlandse vennootschap bij dooruitdeling van het dividend af te dragen dividendbelasting.

Doordat de tegemoetkoming de vorm heeft van een vermindering van af te dragen dividendbelasting zonder dat de in te houden dividendbelasting een wijziging ondergaat, komt de tegemoetkoming in eerste aanleg de inhoudingsplichtige vennootschap ten goede. De druk van de niet-verrekenbare buitenlandse bronbelastingen wordt daarmee ten dele weggenomen. De faciliteit werkt uiteraard, deels indirect, ten voordele van de aandeelhouders. Het bedrag van de niet afgedragen dividendbelasting zal de waarde van de vennootschap voor de aandeelhouders verhogen.

¹ Richtlijn 90/435/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor moedermaatschappijen en dochterondernemingen uit verschillende Lid-Staten.

² Bij toetreding van Finland, Noorwegen, Oostenrijk en Zweden zal de richtlijn ook in de relatie tot deze landen van toepassing zijn. Voor Duitsland, Griekenland en Portugal wordt bij toepassing van de richtlijn gedurende een overgangperiode een uitzondering gemaakt.

3. De voorwaarden voor de tegemoetkoming

a. Herkomst van het ontvangen deelnemingsdividend

Voorwaarde voor toepassing van de faciliteit is in mijn voorstel allereerst de ontvangst van deelnemingsdividend waarop krachtens de Belastingregeling voor het Koninkrijk of bij toepassing van een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting een bronbelasting van ten minste 5% mag worden ingehouden en ook feitelijk is ingehouden. De faciliteit is dus niet van toepassing op deelnemingsdividend dat afkomstig is uit een staat in relatie waarmee een belastingverdrag van toepassing is dat voorziet in een nul-tarief dan wel afkomstig is uit een staat die eenzijdig afziet van de onder verdrag toegestane heffing van bronbelasting. Ook indien de inhouding van bronbelasting achterwege is gelaten als gevolg van de toepassing van de moeder-dochter richtlijn, vindt de faciliteit geen toepassing.

Nederland streeft er bij de (verdrags)onderhandelingen altijd naar om de dividendbelasting in deelnemingsverhoudingen tot nul te reduceren. Daar waar het bij de verdragsonderhandelingen niet lukt om op nul uit te komen, bestaat er aanleiding om de meervoudige belastingheffing te mitigeren. Bij deze benadering past niet een tegemoetkoming in niet-verdragssituaties. Bovendien zou het onder omstandigheden de onderhandelingspositie van Nederland bij het sluiten van belastingverdragen niet ten goede komen indien de tegemoetkoming ook zou worden gegeven voor deelnemingsdividenden in niet-verdragssituaties.

b. De bezitseis

Een volgende voorwaarde is dat de Nederlandse vennootschap het deelnemingsdividend ontvangt van een buitenlands lichaam waarin zij een belang heeft van ten minste 25% van het nominaal gestorte kapitaal. Een bezit van 25% van de stemrechten voldoet eveneens voor zover het een deelname betreft in een lichaam dat is gevestigd in een staat waarmee een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting is gesloten waarin dit criterium als norm wordt gehanteerd voor de vermindering van bronbelasting in deelnemingsverhoudingen. Deze bezitseis van 25% sluit aan bij hetgeen internationaal gebruikelijk is voor verlaging van de bronbelasting op deelnemingsdividenden en bij de bezitseis die doorgaans wordt gesteld in de door Nederland gesloten verdragen.

c. Dividendbelasting bij dooruitdeling

Ten slotte stel ik aan toepassing van de faciliteit de voorwaarde dat het ontvangen deelnemingsdividend wordt dooruitgedeeld en daarbij is onderworpen aan Nederlandse dividendbelasting. Eerst op dat moment is er immers een basis voor verrekening.

In verband met deze voorwaarde zal de inhoudingsplichtige bij de toepassing van de faciliteit onderscheid moeten maken tussen de opbrengsten waarop dividendbelasting wordt ingehouden en opbrengsten waarbij inhouding achterwege blijft. Het laatste is onder meer het geval bij dividendbetalingen aan moedermaatschappijen gevestigd in lid-staten van de Europese Unie en in verdragsstaten waarbij aan het door Nederland overeengekomen nul-tarief voor deelnemingsdividenden uitvoering wordt gegeven via de methode van de vrijstelling. Ook in binnenlandse deelnemingsverhoudingen kan de inhouding van dividendbelasting achterwege blijven. Voor de voor deze situatie getroffen regeling, verwijs ik naar hoofdstuk 4 van deze memorie.

Daarnaast is het mogelijk dat weliswaar dividendbelasting is ingehouden, maar dat de gerechtigde tot de opbrengst om volledige teruggaaf van de ingehouden dividendbelasting kan verzoeken. In dit

verband kan onder meer worden gedacht aan de situatie waarin de gerechtigde tot de opbrengst is gevestigd in een verdragsstaat in de relatie waarmee aan het door Nederland overeengekomen nul-tarief voor dividenden uitvoering wordt gegeven via een teruggaafprocedure. Een voorbeeld hiervan is de situatie waarin een Nederlandse vennootschap opbrengsten ter beschikking stelt aan een Zwitserse moedermaatschappij. Het verdrag ter voorkoming van dubbele belasting tussen Nederland en Zwitserland van 12 november 1951 bevat voor deelnemingsdividenden een nul-tarief, maar effectuering hiervan is slechts mogelijk via een teruggaafprocedure. De faciliteit is in deze gevallen niet van toepassing.

Ik stel voor de faciliteit wel toe te passen ter zake van buitenlandse deelnemingsdividenden die een inhoudingsplichtige dooruitdeelt aan Nederlandse beleggingsinstellingen, alhoewel ook deze om volledige teruggaaf van dividendbelasting kunnen verzoeken. Mijn overweging daarvoor is dat deze instellingen verplicht zijn het ontvangen dividend binnen acht maanden na afloop van het boekjaar onder inhouding van dividendbelasting uit te delen. Op indirecte wijze wordt daarmee toch voldaan aan de voorwaarde dat op de dooruitdeling Nederlandse dividendbelasting moet drukken.

Ook in Nederland gevestigde niet-onderworpen rechtspersonen, zoals pensioenfondsen en stichtingen die geen onderneming drijven, kunnen de ingehouden dividendbelasting volledig terugvragen. In deze situatie is – anders dan bij beleggingsinstellingen – noch direct, noch indirect voldaan aan de voorwaarde dat Nederlandse dividendbelasting moet zijn ingehouden. Uitsluiting van dividend dat wordt dooruitgedeeld aan deze niet-onderworpen rechtspersonen zou in de uitvoerings sfeer echter aanzienlijke problemen geven doordat de uitdelende vennootschap in veel gevallen niet weet dat de achterliggende aandeelhouder recht heeft op teruggaaf van de ingehouden belasting. Pas bij een belang van ten minste 5% in het vermogen van de uitdelende vennootschap is de achterliggende aandeelhouder immers verplicht om op grond van de Wet melding zeggenschap zijn identiteit openbaar te maken. Zou bij een kleiner belang de vermindering van de af te dragen dividendbelasting ten onrechte zijn verleend, dan zou dit achteraf moeten worden geredresseerd. Dit zou de uitvoeringslast van de faciliteit aanzienlijk verzwaren. Om deze reden stel ik voor, dividend dat wordt dooruitgedeeld aan in Nederland gevestigde lichamen die niet onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting slechts van de faciliteit uit te sluiten voor gevallen waarin dergelijke lichamen een belang van ten minste 5% hebben in het nominaal gestorte kapitaal van de uitdelende vennootschap.

Voorts stel ik voor, dividendbetalingen aan vergelijkbare in het buitenland gevestigde lichamen op dezelfde wijze te behandelen. Vergelijkbaar zijn in dit opzicht bijvoorbeeld de pensioenfondsen en charitatieve instellingen die op de voet van de artikelen 35 en 36 van de Overeenkomst tussen Nederland en de Verenigde Staten tot het vermijden van dubbele belasting van 18 december 1992 voor volledige teruggaaf van de Nederlandse dividendbelasting in aanmerking komen.

4. Bijzondere situaties

In het voorgaande heb ik aangegeven dat de faciliteit niet geldt indien bij de uitdeling door de inhoudingsplichtige de inhouding van dividendbelasting achterwege blijft. Een strikte toepassing van dit uitgangspunt zou meebrengen dat de faciliteit ook niet benut zou kunnen worden door een Nederlandse dochtermaatschappij die de uit het buitenland ontvangen deelnemingsdividenden zonder inhouding van dividendbelasting dooruitdeelt aan haar Nederlandse moedermaatschappij. Artikel 4, tweede lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965 biedt immers de mogelijkheid om de inhouding van belasting achterwege te laten indien een dochtermaatschappij opbrengsten ter beschikking stelt aan haar

moedermaatschappij. Vaak zal de ontvangende moedermaatschappij de opbrengst op haar beurt echter weer ter beschikking stellen aan de uiteindelijke gerechtigden onder inhouding van dividendbelasting.

Ook in deze situaties biedt mijn voorstel de mogelijkheid om te komen tot verzachting van de niet-verrekenbare kosten. De inhoudingsplichtige dochtermaatschappij kan de opbrengst aan haar moedermaatschappij ter beschikking stellen onder inhouding van 3% dividendbelasting. De dochtermaatschappij behoeft daarna deze belasting evenwel niet af te dragen, zodat het voordeel van de faciliteit bij haar achterblijft. Als gevolg van de inhouding door de dochtermaatschappij ontvangt de moedermaatschappij netto een lagere opbrengst dan voorheen, maar de gehele opbrengst (met inbegrip van de door de dochtermaatschappij ingehouden dividendbelasting) wordt gelijkgesteld met een uit het buitenland ontvangen winstuitkering die vatbaar is voor toepassing van de faciliteit. De moedermaatschappij kan als gevolg daarvan recht doen gelden op een vermindering van de door haar af te dragen dividendbelasting, zodat zij per saldo geen nadeel ondervindt. Vanzelfsprekend heeft toepassing van de faciliteit door de dochtermaatschappij slechts zin, indien de moedermaatschappij haar aanspraak op een vermindering te gelde kan maken; dat wil zeggen ingeval de dooruitdeling door de moedermaatschappij plaatsvindt onder inhouding van Nederlandse dividendbelasting. Is dit niet het geval dan kan de dochtermaatschappij – evenals nu het geval is – volledig afzien van de inhouding van dividendbelasting.

Ingeval de dochtermaatschappij die winstuitkeringen uit het buitenland ontvangt, deel uitmaakt van een fiscale eenheid, kan de hiervoor beschreven procedure achterwege blijven. De winstuitkeringen worden in dat geval geacht rechtstreeks door de moedermaatschappij te zijn ontvangen. De moedermaatschappij kan de faciliteit dus direct toepassen ter zake van de door de dochtermaatschappij ontvangen winstuitkeringen.

5. De hoogte en de grondslag van de tegemoetkoming

De tegemoetkoming heeft de vorm van een vermindering van de door de Nederlandse inhoudingsplichtige op aangifte af te dragen dividendbelasting. Gegeven de budgettaire middelen die bij de besluitvorming over de aanwending van de belasting- en premie-evallers voor de maatregel zijn uitgetrokken, is de tegemoetkoming gesteld op 3% van de door de inhoudingsplichtige dooruitgedeelde opbrengst. Het zou denkbaar zijn de hoogte van de vermindering te koppelen aan het tarief van de door de andere verdragsstaat geheven bronbelasting. Om redenen van eenvoud heb ik er evenwel van afgezien in de regeling een gedifferentieerd percentage op te nemen. Bij een algemeen percentage, zoals ik voorstel, zou de tegemoetkoming zonder budgettaire beperking naar mijn oordeel maximaal 5% van het bedrag van het dooruitgedeelde dividend kunnen belopen. Daarmee zou dan volledige verrekening worden geboden van de in andere verdragsstaten minimaal ingehouden bronbelasting.

Voor de jaren 1995 en 1996 wordt de tegemoetkoming gesteld op 2,5% van de dooruitgedeelde opbrengst. In deze jaren zal de grondslag van de faciliteit aanmerkelijk hoger zijn dan in latere jaren. Dit wordt veroorzaakt door het recht dat enkele lid-staten van de Europese Unie – Duitsland, Griekenland en Portugal – hebben weten te bedingen om in afwijking van het met de moeder-dochter richtlijn beoogde doel op tijdelijke basis een bronbelasting te heffen. Vooral uit Duitsland wordt een aanzienlijk bedrag aan deelnemingsdividend ontvangen. Gegeven het beschikbare budget kunnen de extra aanspraken op de faciliteit die voortvloeien uit dit tijdelijke heffingsrecht slechts worden opgevangen door het percentage van de vermindering de eerste jaren lager vast te stellen.

De faciliteit wordt toegepast op de door de inhoudingsplichtige ter beschikking gestelde opbrengst. Het recht op toepassing ontstaat echter

ter zake van de door de inhoudingsplichtige ontvangen deelnemingsdividenden die voldoen aan de gestelde voorwaarden. Voor toepassing van de faciliteit zal er dus een koppeling moeten worden gemaakt tussen het door de inhoudingsplichtige ontvangen deelnemingsdividend en het door hem uitgedeelde dividend. Ten einde de regeling eenvoudig van uitvoering en tevens ruim van opzet te houden wordt de door de inhoudingsplichtige ter beschikking gestelde opbrengst primair geacht afkomstig te zijn uit de deelnemingsdividenden die uit het buitenland zijn ontvangen en waarop de regeling betrekking heeft. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat dooruitdeling in veel gevallen niet plaatsvindt in het jaar waarin een winstuitkering wordt ontvangen, maar met enige vertraging in een van de eerstvolgende jaren. De faciliteit zal daarom ook kunnen worden toegepast op de deelnemingsdividenden die zijn ontvangen in de twee kalenderjaren voorafgaand aan het jaar van dooruitdeling.

6. Bronheffing van vaste inrichtingen

Het probleem van de niet-verrekenbare bronheffing doet zich ook voor bij de additionele heffing op de winst van een vaste inrichting («branch profit tax»). Hoewel Nederland zich bij verdrags-onderhandelingen pleegt te verzetten tegen de heffing van deze «branch profit tax», is een dergelijk heffingsrecht opgenomen in de belastingverdragen met Brazilië, Canada, Filippijnen, Indonesië, Suriname, Turkije, de Verenigde Staten en Zimbabwe. Aangezien ook in deze verdragen de gebruikelijke vrijstellingsmethoden ter voorkoming van dubbele belasting voor de vaste inrichtingswinst wordt gehanteerd, vormt deze additionele heffing, net zoals de bronheffing op deelnemingsdividenden, een extra last voor de investeerder, waarvoor het verdrag noch de nationale wet een tegemoetkoming bevat.

Om hieraan tegemoet te komen kan de faciliteit eveneens worden toegepast ter zake van de winst die in het buitenland wordt genoten met behulp van een vaste inrichting indien die winst krachtens een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting is onderworpen aan een additionele heffing naast de gebruikelijke winstbelasting van ten minste 5%.

7. Fiscale verwerking van de tegemoetkoming

Met de faciliteit beoog ik de extra last van de bronheffing op deelnemingsdividend tegen te gaan. Dit effect zou echter deels verloren gaan indien het voordeel van de tegemoetkoming tot de winst van de vennootschap zou worden gerekend. Dit zou zich in bepaalde situaties zelfs meermalen kunnen voordoen, te weten in geval het recht op vermindering op de voet van artikel 12 door een dochtermaatschappij wordt overgedragen aan de moedermaatschappij. Het voordeel van de faciliteit zou in dat geval zowel bij de dochter- als bij de moedermaatschappij tot de winst worden gerekend. Om dit te voorkomen is in het wetsvoorstel bepaald dat dit voordeel niet tot de winst behoort.

Volledigheidshalve merk ik op dat de door de inhoudingsplichtige toegepaste vermindering op de af te dragen dividendbelasting geen gevolgen heeft voor het bedrag dat door de aandeelhouder als voorheffing in mindering kan worden gebracht op de verschuldigde inkomsten- respectievelijk vennootschapsbelasting. Als voorheffing in de zin van artikel 63 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 of artikel 25 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 geldt het bedrag van de ingehouden Nederlandse dividendbelasting, dus voor aftrek van de vermindering. Hetzelfde geldt bij teruggave van ingehouden Nederlandse dividendbelasting aan niet belastingplichtige lichamen zoals pensioenfondsen.

Als voorheffing wordt aangewezen de ingehouden dividendbelasting

die betrekking heeft op bestanddelen van de winst. De dividendbelasting die op de voet van artikel 12, eerste lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965 door een dochtermaatschappij wordt ingehouden op een dividenduitdeling aan een moedermaatschappij kan evenwel niet als een zodanige voorheffing worden aangemerkt. Immers, doordat het dividend bij de moedermaatschappij wordt aangemerkt als een uit het buitenland ontvangen winstuitkering, dient bij de moedermaatschappij tevens de daarop ingehouden dividendbelasting als «buitenlandse» dividendbelasting te worden aangemerkt. Wel kan ter zake van dit dividend de faciliteit worden toegepast, zodat verrekening mogelijk is met de dividendbelasting die door de moedermaatschappij wordt ingehouden op de dooruitgedeelde dividenden.

8. Budgettaire en personele aspecten

De faciliteit kan worden toegepast ter zake van winstuitkeringen die afkomstig zijn uit verdragslanden en aldaar aan een bronbelasting zijn onderworpen. In hoofdstuk 2 van deze memorie is aangegeven dat het hierbij om een aanzienlijke stroom deelnemingsdividenden gaat. Naar het zich laat aanzien, zal de faciliteit echter niet op het volledige bedrag van de ontvangen deelnemingsdividenden kunnen worden toegepast. Voorwaarde voor toepassing is immers dat het ontvangen deelnemingsdividend wordt dooruitgedeeld. In een aantal gevallen zal een vennootschap van dooruitdeling afzien. Zo zullen verlieslijdende vennootschappen niet altijd in staat zijn om binnen een periode van twee jaar dividend uit te keren om zo de faciliteit te kunnen benutten. Het is voorts mogelijk dat een vennootschap het ontvangen deelnemingsdividend aanwendt ter financiering van de onderneming en om die reden geen gebruik maakt van de faciliteit.

De toepassing van de faciliteit wordt voorts beperkt door de voorwaarde dat de dooruitdeling moet plaatsvinden onder inhouding van Nederlandse dividendbelasting. Een aantal tussenhoudstermaatschappijen keert echter de ontvangen deelnemingsdividenden uit aan een moedermaatschappij die is gevestigd in een andere lid-staat van de Europese Unie of in een verdragsstaat waarmee een nul-tarief voor deelnemingsdividenden is overeengekomen. Op deze dooruitdelingen wordt geen dividendbelasting ingehouden, zodat ook hier de faciliteit niet kan worden toegepast.

Wordt uitgegaan van het bedrag van de ontvangen deelnemingsdividenden waarover de faciliteit naar verwachting uiteindelijk zal worden toegepast, dan kan het structurele budgettaire effect van een vermindering van de af te dragen dividendbelasting met 3% worden becijferd op circa f 80 mln. per jaar. Het budgettaire beslag op kasbasis bedraagt in de jaren 1995 en 1996, rekening houdend met het tegemoetkomingspercentage in die jaren van 2,5%, f 75 mln., respectievelijk f 90 mln.

De uitvoering van het wetsvoorstel zal leiden tot een geringe toename van de controlewerkzaamheden van de belastingdienst die binnen de bestaande formatie kunnen worden opgevangen. Daarnaast zullen er kosten worden gemaakt voor het vernieuwen van het aangiftebiljet dividendbelasting, die binnen de bestaande budgettaire kaders zullen worden opgevangen. Voorts zal er een renseigneringsstelsel moeten worden opgezet om in geval van volledige teruggaaf van dividendbelasting te kunnen controleren of de faciliteit wellicht ten onrechte is toegepast.

9. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I (artikel 11 van de Wet op de dividendbelasting 1965)

Eerste lid

Artikel 11, eerste lid, bepaalt in welk geval de inhoudingsplichtige aanspraak kan maken op een vermindering van de door hem op aangifte af te dragen dividendbelasting. Het recht op een vermindering ontstaat wanneer een winstuitkering wordt ontvangen van een lichaam (dochtermaatschappij) dat is gevestigd in de Nederlandse Antillen of Aruba dan wel in een staat waarmee Nederland een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting heeft gesloten en er is voldaan aan de navolgende voorwaarden.

Ten eerste dient de inhoudingsplichtige op het tijdstip waarop de winstuitkering ter beschikking is gesteld een belang van ten minste 25% te hebben in de buitenlandse dochtermaatschappij. Dit belang kan betrekking hebben op het nominaal gestorte kapitaal, dan wel de stemrechten, afhankelijk van het criterium dat voor deelnemingsdividenden in het verdrag met de vestigingsstaat van de dochtermaatschappij wordt gehanteerd.

Ten tweede dient de winstuitkering in de vestigingsstaat van de dochtermaatschappij feitelijk aan een bronbelasting te zijn onderworpen. De regeling is niet van toepassing indien in de relatie met de andere staat een vrijstelling van bronbelasting voor deelnemingsdividenden geldt, of ingeval de andere staat eenzijdig van het heffen van een bronbelasting afziet.

Ten derde dient de winstuitkering bij het bepalen van de winst van de ontvangende vennootschap onder de deelnemingsvrijstelling van artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 te vallen. Indien het belang in de buitenlandse dochtermaatschappij als voorraad of ter belegging wordt aangehouden, waardoor de deelnemingsvrijstelling niet van toepassing is, kan de buitenlandse bronbelasting reeds worden verrekend met de in Nederland over de winstuitkering verschuldigde belasting. In dat geval is er geen grond voor het verlenen van een vermindering¹. Zulks is ook niet het geval indien er sprake is van meegekocht dividend, dat bij uitdeling door de buitenlandse dochtermaatschappij moet worden afgeboekt op de kostprijs van de deelneming. De deelnemingsvrijstelling is voorts niet van toepassing op beleggingsinstellingen. Aan deze instellingen wordt op de voet van artikel 28, eerste lid, onderdeel b, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 een tegemoetkoming verleend ter zake van buiten Nederland over winstuitkeringen geheven bronbelasting. Er is dus geen reden om de thans voorgestelde faciliteit aan beleggingsinstellingen te verlenen.

Tweede lid

Artikel 11, tweede lid, geeft de omvang aan van de toe te passen vermindering. De vermindering bedraagt 3% van de opbrengst die door de inhoudingsplichtige aan de aandeelhouders ter beschikking is gesteld waarover dividendbelasting is ingehouden. De maximaal toe te passen vermindering is echter begrensd. De vermindering bedraagt namelijk niet meer dan 3% van de winstuitkeringen die door de inhoudingsplichtige in het kalenderjaar zijn ontvangen tot het tijdstip waarop hij aan zijn aandeelhouders de opbrengst ter beschikking stelt. Vanzelfsprekend betreft het hier slechts de uit het buitenland ontvangen winstuitkeringen die voldoen aan de voorwaarden van het eerste lid.

Stel dat een inhoudingsplichtige op 1 oktober van een bepaald jaar een opbrengst van 1000 aan zijn aandeelhouders ter beschikking stelt waarop 250 dividendbelasting wordt ingehouden. Indien tot dat tijdstip in het

¹ Een uitzondering hierop geldt voor de ter belegging gehouden aandelen in een vennootschap in een andere lid-staat van de Europese Unie waarop ingevolge artikel 13g van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 de deelnemingsvrijstelling van toepassing is.

kalenderjaar een (bruto-)bedrag van 500 aan winstuitkeringen is ontvangen van een dochtermaatschappij uit een verdragsstaat onder inhouding van een bronbelasting van 5%, dan kan op de af te dragen dividendbelasting een vermindering worden toegepast van 3% van 500. Van de ingehouden dividendbelasting van 250 behoeft per saldo slechts 235 (= 250 - 3% van 500) te worden afgedragen. Toepassing van de faciliteit leidt er in dit voorbeeld dus toe dat met betrekking tot de door de andere verdragsstaat geheven bronbelasting van 25 (5% van 500) bij dooruitdeling een tegemoetkoming wordt verleend van 15 (3% van 500).

De gerechtigde tot de door de inhoudingsplichtige beschikbaar gestelde opbrengst kan de ingehouden dividendbelasting volledig verrekenen als voorheffing op de voet van artikel 63 van de Wet op de inkomstenbelasting 1964, respectievelijk artikel 25 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Als voorheffing geldt dus de ingehouden belasting (in het voorbeeld 250) en niet de door de inhoudingsplichtige af te dragen belasting (in het voorbeeld 235).

Winstuitkeringen die in een kalenderjaar niet in aanmerking kunnen worden genomen bij de vaststelling van een vermindering, kunnen worden doorgeschoven naar de twee volgende kalenderjaren. Ingeval er in het bovenstaande voorbeeld na 1 oktober van het desbetreffende jaar (jaar 1) nog winstuitkeringen worden ontvangen tot een bedrag van 200, maar de inhoudingsplichtige in het resterende deel van het jaar geen opbrengst meer ter beschikking stelt, kunnen deze winstuitkeringen in dat jaar niet meer in aanmerking worden genomen bij de vaststelling van een vermindering. Alsdan kunnen deze winstuitkeringen in de volgende twee jaren (jaar 2 of jaar 3) tot een vermindering leiden.

In jaar 2 worden de winstuitkeringen in aanmerking genomen in volgorde van ontvangst. Stel dat in het voorbeeld de inhoudingsplichtige op 1 oktober van jaar 2 opnieuw een opbrengst van 1000 aan de aandeelhouders ter beschikking stelt waarop 250 dividendbelasting wordt ingehouden. Indien in jaar 2 tot dat tijdstip een (bruto-)bedrag van 1100 aan winstuitkeringen is ontvangen, dan kan een vermindering van de af te dragen dividendbelasting van 3% van de opbrengst van 1000 worden toegepast. Per saldo dient 220 (= 250 - 3% van 1000) te worden afgedragen. Deze vermindering vloeit allereerst voort uit de in jaar 1 ontvangen (doch niet voor vermindering in aanmerking genomen) winstuitkering van 200 en voor de overige 800 uit de in jaar 2 ontvangen winstuitkeringen. Het bedrag van 300 aan winstuitkeringen (1100 - 800) dat in jaar 2 niet in aanmerking kan worden genomen, schuift door naar jaar 3.

Door de mogelijkheid die het tweede lid biedt om winstuitkeringen twee jaren door te schuiven, wordt tegemoetgekomen aan het praktische probleem dat een ontvangen winstuitkering veelal niet direct in het jaar van ontvangst aan de aandeelhouders ter beschikking wordt gesteld. Daarbij is de termijn van twee jaren zodanig ruim gekozen, dat een vennootschap de faciliteit normaal gesproken zonder aanpassing van de dividendpolitiek moet kunnen benutten.

Derde lid

Aan toepassing van de vermindering is de voorwaarde gesteld, dat de inhoudingsplichtige dividendbelasting inhoudt. In het derde lid is toepassing van de faciliteit uitgesloten voor de opbrengst ter zake waarvan de gerechtigde om volledige teruggaaf van de ingehouden belasting kan verzoeken. Indien de inhoudingsplichtige over deze opbrengst belasting heeft ingehouden en ter zake van de afdracht een vermindering heeft toegepast terwijl daarna de ingehouden dividendbelasting wordt teruggevraagd, zal de inspecteur de ten onrechte toegepaste vermindering van de af te dragen dividendbelasting op de voet van artikel

20 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen bij de inhoudingsplichtige naheffen. Zoals in de toelichting bij artikel II is aangegeven, zal het lichaam de aldus nageheven dividendbelasting niet in aftrek kunnen brengen bij het bepalen van de winst.

Een uitzondering op deze uitsluiting van vermindering van de af te dragen dividendbelasting geldt voor de opbrengst die ter beschikking wordt gesteld aan niet-onderworpen rechtspersonen met een belang van minder dan 5% in het nominaal gestorte kapitaal van de inhoudingsplichtige of aan vergelijkbare in het buitenland gevestigde lichamen die aldaar niet aan belastingheffing zijn onderworpen en voor volledige teruggaaf van de dividendbelasting in aanmerking komen. Een uitzondering geldt eveneens voor beleggingsinstellingen.

Vierde lid

Artikel 11, vierde lid, ziet op de situatie waarin het lichaam dat winstuitkeringen vanuit het buitenland ontvangt, deel uitmaakt van een fiscale eenheid. De door een dochtermaatschappij ontvangen winstuitkeringen worden voor de toepassing van de faciliteit geacht te zijn ontvangen door de moedermaatschappij van de fiscale eenheid. Op die manier worden ontvangen winstuitkeringen voor de faciliteit in aanmerking genomen bij het onderdeel van de fiscale eenheid dat de vermindering kan effectueren.

Als voorwaarde voor toepassing van het vierde lid dient de plaats van de werkelijke leiding van de dochtermaatschappij die de winstuitkering ontvangt in Nederland te zijn gelegen. Een lichaam dat op de voet van artikel 2, vierde lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 in Nederland is gevestigd, maar waarvan de plaats van de werkelijke leiding zich buiten Nederland bevindt, voldoet niet aan deze voorwaarde. Door het stellen van deze voorwaarde wordt voorkomen dat een dubbele aanspraak op vermindering zou kunnen ontstaan, namelijk een eerste aanspraak op het tijdstip dat de door de dochtermaatschappij ontvangen winstuitkering op de voet van het derde lid geacht wordt door de moedermaatschappij te zijn ontvangen en een tweede aanspraak op het tijdstip dat de dochtermaatschappij de ontvangen winstuitkering daadwerkelijk vanuit de staat waar de werkelijke leiding is gevestigd aan de moedermaatschappij ter beschikking stelt.

De door de dochtermaatschappij ontvangen winstuitkeringen worden geacht door de moedermaatschappij te zijn ontvangen indien beide vennootschappen op het tijdstip van ontvangst deel uitmaken van een fiscale eenheid. Toerekening van de winstuitkering aan de moedermaatschappij vindt ook plaats indien de voeging van de vennootschappen plaatsvindt na ontvangst van de winstuitkering maar terugwerkt tot het begin van het boekjaar waarin de winstuitkering is ontvangen. Dit overigens slechts voor zover de winstuitkeringen niet reeds voor de voeging bij de dochtermaatschappij in aanmerking zijn genomen bij de vaststelling van een vermindering.

Bij het indienen van een verzoek voor de toepassing van artikel 15 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 zullen de moeder- en dochtermaatschappij mede een verzoek kunnen doen de door de dochtermaatschappij ontvangen winstuitkeringen die nog niet eerder in aanmerking zijn genomen, aan de moedermaatschappij toe te rekenen. De aanspraak op een vermindering van de af te dragen dividendbelasting zal in dat geval direct bij de moedermaatschappij kunnen worden benut. Uiteraard moet met betrekking tot deze winstuitkeringen zijn voldaan aan de voorwaarden van het eerste lid en moeten deze winstuitkeringen door de dochtermaatschappij zijn ontvangen in de twee boekjaren voorafgaande aan de vorming van een fiscale eenheid.

Na verbreking van de fiscale eenheid zullen de winstuitkeringen die voor het verbrekingstijdstip zijn ontvangen en aan de moedermaatschappij zijn toegerekend, slechts bij de moedermaatschappij in aanmerking kunnen worden genomen bij de toepassing van een vermindering. Dit geldt ook indien de aandelen of winstbewijzen ter zake waarvan de winstuitkeringen zijn ontvangen na verbreking tot het vermogen van de dochter worden gerekend. Dit is slechts anders ingeval de winstuitkeringen in een kalenderjaar vóór het tijdstip van verbreking zijn ontvangen, maar de verbreking terugwerkt tot 1 januari van dat jaar. De winstuitkeringen op aandelen en winstbewijzen die tot het vermogen van de dochtermaatschappij behoren, worden in dat geval bij de dochter in aanmerking genomen bij de vaststelling van een vermindering; uiteraard ook hier slechts voor zover de winstuitkeringen niet reeds eerder door de moedermaatschappij in aanmerking zijn genomen bij de vaststelling van een vermindering.

Vijfde lid

Artikel 11, vijfde lid, strekt ertoe de tegemoetkoming voor de buitenlandse bronheffing op deelnemingsdividenden ook te geven in situaties waarin een Nederlandse vennootschap in het buitenland winst genereert, welke winst is onderworpen aan een additionele winstbelasting («branch profit tax») die naast de gebruikelijke winstbelasting wordt geheven. Het zal hier veelal gaan om winst behaald met behulp van een vaste inrichting. Aanspraak op een tegemoetkoming kan worden gemaakt indien de onderneming met behulp van een vaste inrichting wordt gedreven in een staat waarmee Nederland een verdrag ter voorkoming van dubbele belasting heeft gesloten waarin de additionele heffing wordt toegestaan. De vermindering kan worden toegepast over de met behulp van de vaste inrichting behaalde winst waarop de andere staat een additionele belasting op de winst heeft geheven, mits deze winst in Nederland van belastingheffing is vrijgesteld.

De grondslag waarover de additionele belasting wordt geheven kan per (verdrags)land verschillen. Veelal wordt deze belasting geheven ter zake van de winstoverboeking van de vaste inrichting naar het hoofdhuis maar de grondslag kan ook de totale winst van de vaste inrichting betreffen.

Om de tegemoetkoming in het kader van de additionele winstbelasting deelachtig te worden dient, net als bij de bronbelasting op deelnemingsdividenden, in beginsel deze additionele winstbelasting daadwerkelijk te worden geheven. Indien het andere land afziet van het heffen van de additionele winstbelasting is er geen reden voor een tegemoetkoming. Bij de bronbelasting op deelnemingsdividenden valt het tijdstip waarop de belasting wordt geheven in beginsel samen met het moment van betaling. Bij de additionele heffing is het tijdstip waarop feitelijk wordt geheven in de praktijk niet altijd eenvoudig vast te stellen. Zo is het mogelijk dat de heffing daarvan plaatsvindt in het kader van de reguliere aanslagregeling van de «gewone» winst, welke in de tijd een aantal jaren later kan liggen dan de daarop betrekking hebbende winstoverboeking. Vanwege dit verschil is uit pragmatische overwegingen gekozen voor de voorwaarde van onderworpenheid aan een additionele winstbelasting van ten minste 5 percent die in overeenstemming met het belastingverdrag mag worden geheven.

Zesde lid

Artikel 11, zesde lid, bevat een delegatiebevoegdheid om bij ministeriële regeling nadere regels voor de toepassing van artikel 11 te stellen. Deze bevoegdheid biedt de mogelijkheid om aan de toepassing van de faciliteit administratieve voorwaarden te verbinden die nodig zijn voor een goede en controleerbare uitvoering. Zo kunnen bijvoorbeeld regels worden

gesteld met betrekking tot de gegevens die de inhoudingsplichtige moet verstrekken over de herkomst van de vanuit het buitenland ontvangen winstuitkeringen.

Voor toepassing van de faciliteit ter zake van de uit het buitenland afkomstige winst die in de andere staat aan een additionele heffing of «branch profit tax» is onderworpen, kunnen nadere regels worden gesteld die zijn toegespitst op de verschillende bepalingen die in de verdragen met betrekking tot deze additionele belasting voorkomen. Dit houdt verband met het feit dat de aanvullende heffing van vaste inrichtingen in de verschillende landen een gevarieerd beeld laat zien, zodat het niet mogelijk is voor alle gevallen uniforme regels op te stellen. De grondslag waarop de heffing wordt toegepast, kan per land aanmerkelijk verschillen. Zo ziet de heffing van de additionele belasting door de Verenigde Staten onder bepaalde omstandigheden ook op inkomsten uit in de Verenigde Staten gelegen onroerend goed en op vermogenswinsten behaald met de vervreemding van zulk onroerend goed. Door de delegatiebepaling kan dus per verdragssituatie adequaat ingespeeld worden op de verschillende aspecten die bij de additionele heffing van een land aan de orde kunnen komen.

Artikel I (artikel 12 van de Wet op de dividendbelasting 1965)

Op de voet van artikel 4, tweede lid, van de Wet op de dividendbelasting 1965 mag inhouding van dividendbelasting in deelnemingsverhoudingen achterwege blijven. Deze bepaling zou er toe leiden, dat de faciliteit niet van toepassing zou zijn ingeval een door een dochtermaatschappij ontvangen winstuitkering zonder inhouding ter beschikking zou worden gesteld aan een of meer vennootschappen voor wie de aandelen of winstbewijzen in de dochtermaatschappij een deelneming vormen als bedoeld in artikel 13 van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Voorwaarde voor toepassing van de faciliteit is immers de inhouding van dividendbelasting. Om hiervoor een oplossing te creëren is artikel 12 opgenomen. Daarin is bepaald dat de inhoudingsplichtige die aanspraak wenst te maken op toepassing van de faciliteit af kan zien van het achterwege laten van inhouding van dividendbelasting; met andere woorden hij mag wel dividendbelasting inhouden en wel tot het niveau dat nodig is voor effectuering van de vermindering.

Bij de deelnemende vennootschap wordt de opbrengst ingevolge het derde lid van artikel 12 gelijkgesteld met een winstuitkering als bedoeld in artikel 11. Dit heeft tot gevolg dat ook deze vennootschap op haar beurt de faciliteit kan toepassen. De uitwerking van artikel 12 kan cijfermatig als volgt worden toegelicht.

Stel een dochtervennootschap (D), waarvan het kapitaal voor 50% wordt gehouden door een deelnemende vennootschap (M), ontvangt uit het buitenland een bruto winstuitkering als bedoeld in artikel 11 van 2000 waarop in het buitenland een bronbelasting van 10% (200) is ingehouden. De netto ontvangen winstuitkering van 1800 wordt dooruitgedeeld aan de aandeelhouders. Op de opbrengst van 900 die aan M ter beschikking wordt gesteld, mag D op de voet van artikel 4, tweede lid, de inhouding van dividendbelasting achterwege laten als gevolg waarvan evenwel geen gebruik zou kunnen worden gemaakt van de faciliteit. D kan in afwijking van artikel 4, tweede lid, op de opbrengst die aan M ter beschikking wordt gesteld echter 3% belasting inhouden. Het bedrag van de inhouding (3% van 900) is gelijk aan de vermindering van de af te dragen belasting welke D op grond van artikel 11 kan toepassen. Toepassing van de faciliteit heeft tot gevolg dat van de aan M ter beschikking gestelde opbrengst 27 bij D achterblijft.

M ontvangt de door D bruto ter beschikking gestelde opbrengst van 900 verminderd met de ingehouden dividendbelasting van 27, zijnde een netto

opbrengst van 873. De opbrengst van 900 wordt bij M gelijkgesteld met een uit het buitenland ontvangen winstuitkering als bedoeld in artikel 11. Indien M opbrengsten aan haar aandeelhouders ter beschikking stelt, kan door M dan ook een vermindering van de af te dragen dividendbelasting van maximaal 3% van 900 worden toegepast. De lagere opbrengst die M door toepassing van de faciliteit van D ontvangt (873 in plaats van 900) wordt dus gecompenseerd door de vermindering van de door haar af te dragen dividendbelasting.

D is niet gehouden aan toepassing van artikel 12. Ingeval M geen aanspraak kan maken op vermindering van de af te dragen belasting, bijvoorbeeld doordat geen dividendbelasting behoeft te worden ingehouden op de opbrengst die door M ter beschikking wordt gesteld, zou toepassing van de faciliteit door D tot een nadeel voor M leiden. De lagere netto-opbrengst die M van D zou ontvangen, wordt in dat geval niet gecompenseerd door een lagere afdracht van de ingehouden dividendbelasting door M. In zulke gevallen kan D dan ook afzien van de toepassing van artikel 12 en de opbrengst zonder inhouding van dividendbelasting aan M ter beschikking stellen.

Toepassing van de faciliteit in deelnemingssituaties zal tot gevolg hebben dat over de aan de moedermaatschappij ter beschikking gestelde opbrengst dividendbelasting wordt ingehouden. Omdat de dochtermaatschappij de ingehouden dividendbelasting niet behoeft af te dragen, bestaat er in beginsel geen verplichting tot het doen van aangifte. Om controle door de belastingdienst op een juiste toepassing van de faciliteit mogelijk te maken, wordt in het tweede lid van artikel 12 aan toepassing van de faciliteit in deelnemingssituaties de voorwaarde verbonden dat de dochtermaatschappij aangifte doet van de ingehouden dividendbelasting.

Artikel II, (artikel 8a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969)

In artikel 8a van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 is bepaald, dat het voordeel dat wordt genoten als gevolg van de vermindering van de af te dragen dividendbelasting niet tot de winst wordt gerekend. Deze bepaling is in hoofdstuk 6 van deze memorie toegelicht. Uiteraard brengt dit met zich mee, dat de dividendbelasting die bij de inhoudingsplichtige wordt nageheven in geval de vermindering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegepast, niet in aftrek komt bij het bepalen van de winst.

Artikel III

Voor de jaren 1995 en 1996 is het percentage van de vermindering op 2,5 gesteld.

Artikel IV

Het eerste lid van dit artikel regelt de inwerkingtreding van de wet. Ingevolge het tweede lid kan een aanspraak op vermindering slechts ontstaan ter zake van winstuitkeringen die door de inhoudingsplichtige op of na 1 januari 1995 zijn ontvangen.

De Staatssecretaris van Financiën,
W. A. F. G. Vermeend